

Forslag til dig, som besøger Lapland

Tekst: Erik Foged (2631)

Jeg læser rigtig mange bøger og jeg læser dem helst med ørene. Jeg læser, når jeg går tur med hunden, når jeg laver havearbejde, når jeg skal falde i søvn og når jeg vågner om natten og ikke lige kan sove igen. Og vi læser lydbøger på farten, når min kone og jeg sidder på forsæderne i vores autocamper på ture rundt i Danmark og ud i Europa. Med en god historie i radioens højtalere oplever jeg også at få en hjælpende hånd til at holde koncentrationen og komme sikkert frem til næste destination.

Vores første tur til Nordnorge og Lapland var i 1990, hvor vi var på Nordkap. Den første lydbogsoplevelse på farten var i 2008 – også til Nordnorge og det er blevet til mange ture nordpå siden. Vi har været på Nordkap 3 gange og taget turen fra Kirkenæs ved den russiske grænse og 3.000 km sydover til Halden. Hver gang har det været op ad svenske Inlandsvejen igennem kilometervis af skove til Polarcirklen. Ofte har vi tænkt os helt til nord, men somme tider drejer vi til venstre tidligere og kører ud til Bodø, den norske vestkyst og midnats-solen.

Nordnorge er rig på kultur og gold natur – og der er spor fra religiøs fanatisme og undertrykkelse af samerne. Det er især de to bøger herunder jeg gerne vil anbefale til dig, som besøger Lapland. Og så har jeg fra Rådet for Sikker Trafik gode råd til dig, som vil i gang med at lytte til lydbøger på farten.

Læs også tidligere artikel i *Autocamperen 163 / 2023* med forslag til dig, som besøger Østeuropa.

Indtoget i Kautokeino

Forfatter: Martin Petersen. Oplæser: Martin Paludan-Müller. Udgivet som bog af Samleren i 2004. Udsolgt fra forlaget. Kan lånes på bibliotekerne og findes på bl.a. e-reolen. Udgivet som E-bog i 2014 og som lydbog i 2015 af Rosenkilde & Bahrhof.

Vi er i Finnmark omkring 1850. Samernes traditionelle levevis trues af hegn og grænser og af den norske brændevin. En religiøs vækkelse breder sig. De genfødte oplever en total hengivelse – og et bedre liv uden alkohol. Der hvor det talte Guds ord ikke er tilstrækkeligt til at udbrede den nye lære, griber man til piskning. Blodet pibler frem under birkerisene, mens ånden spreder sig – men over for Antikrist i skikkelse af købmanden og lensmanden sydfra må stærkere våben til. Da arrestationer og sanktioner truer, beslutter de vaktens ledere at dræbe de mest forhædede af de vantro, og begivenhederne bevæger sig mod en blodig kulmination.

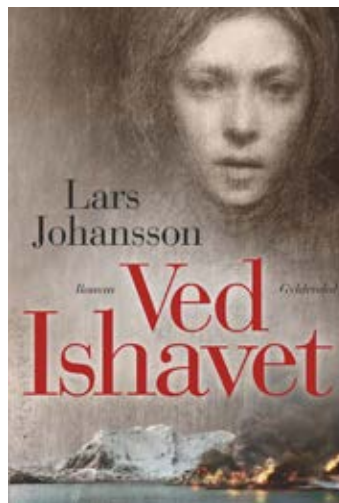
På konfliktens ene side står den unge samiske mand Thomas der først tvivlende, siden optændt af fanatisk tro, går til kamp mod Antikrist. På den anden side står den moderne præst Frederik der kommer til Kautokeino fuld af tolerance. Da han får pisk for øjnene af sin gravide kone, bliver hans gode vilje sat på prøve.

“Oprøret var første gang i historien samerne satte sig op mod flertalsbefolkningens politik. De viste at der er en grænse for hvor længe man kan trampe på et folk før det ser sig tvunget til at gå til modstand.”

(Beskrivelse på Mofibo).

Ved Ishavet

Forfatter: Lars Johansson. Oplæser: Morten Thunbo. Udgivet som bog, lydbog og E-bog af Gyldendal 2018. Findes på bl.a. e-reolen.

Ved Ishavet er en stort anlagt fortælling om en kvinde og hendes uægte datter lige før og under Anden Verdenskrig. De lever i en lille fiskerbygd, Berlevåg, i Nordnorge og prøver hver for sig at få et liv midt i en voldsom og ødelæggende natur og i krigens kaos. En historisk-dokumentarisk roman om begær, kærlighed, vold og om de dilemmaer, kvinder stod over for under besættelsen.

(Forlagets beskrivelse).

“Hvad sker der i et lille fasttømret og religiøst samfund, hvor alle ved alt om hinanden, når det uventede sker, og den tyske besættelsesmagt rykker ind.

Skal man tage afstand fra tyskerne og modarbejde dem, selv om man ved, det er livsfarligt, eller skal man samarbejde med besættelsesmagten, tjene penge på at arbejde for dem, eller indlade sig med dem, selv om det ikke er velset?

Skildringen af hverdagen med rationeringer, ulykker, bygning af beskyttelsesrum, bombninger, hvordan man holder øje med hinanden og lever med en tysk besættelsesmagt i byen, er meget gribende og veltalende.”

(Uddrag af anmeldelse på Litteratursiden.dk).

Fakta:

Gode råd til dig, som vil begynde at læse med ørene på farten.

- Start evt. med at høre lydbøger derhjemme eller på nogle kortere køreture, så du vænner dig til det, inden du kører afsted på en lang tur på autobahnen.
- Hvis du mærker, at lydbøger gør du ukoncentreret i trafikken, så lad være med at lytte til dem.
- Vælg lydbøger, som er lette at følge med i og ikke kræver for meget tankevirksomhed at forstå. F.eks. vil en lærebog i matematik eller noget andet indviklet kræve meget mental anstrengelse – og det kan tage opmærksomhed fra trafikken.
- Selv om bogen er spændende, så lad være med at køre længere, end du ellers ville mellem pauserne på køreturen "for lige at få det næste afsnit med". Det er meget vigtigt, at du ikke kører for mange timer i træk uden at komme ud af bilen og bevæge dig lidt.
- Hav 100 % styr på knapperne på mobilen eller skærmen, så du let kan slukke og tænde for lydbogen. F.eks. hvis der opstår en kompliceret trafiksituation, der kræver din fulde opmærksomhed, er det godt at sætte lydbogen på pause.
- Hvis du skal høre en bog eller podcast, der er i flere afsnit, så sørg for at sætte den op, så den automatisk sætter næste afsnit i gang. Så skal du ikke skal rode med det undervejs.

God tur!

Kilde: Rådet for Sikker Trafik.